

ARGES

Editori:
Consiliul Local Pitești
Primăria Municipiului
Pitești
Centrul Cultural
Pitești

Revistă de cultură fondată în 1966 • Serie nouă
■ Anul XVIII (LIII) ■ Nr. 7 (433) ■ Iulie 2018 ■ 4 lei ■

*Apare sub egida
Uniunii Scriitorilor
din România*

GH. PETRAȘCU - Pe malul mării (detaliu)

Mihai Barbu

Acasă la Jules Verne, în orașul nevestei, între două trenuri de (relativă) mare viteză

Jules Verne a trăit 20 de ani la Nantes, 23 ani la Paris și 34 de ani la Amiens. La Amiens s-a retras, la cererea neveste-sii, pe când el era în culmea gloriei. („Sur le désir de ma femme je me fixe a Amiens, ville sage, policee, d’humeur egale...”) Acolo a locuit între 1871 și până la moartea sa, survenită în 1905. Familia Verne a avut, la Amiens, două locuințe. Într-una dintre ele, „Casa cu turn”, devenită între timp muzeu, a trăit vreme 18 ani. În această casă a scris, în cea mai mică încăpere din imensul imobil, în fiecare zi de la 5 la 11 dimineața, un număr de 30 de romane. Romanul în care e vorba de locurile noastre, de Transilvania, a fost scris tot în „Casa cu turn”. E vorba de „Castelul din Carpați”. Locul în care a fost gândită și așternută pe hârtie această carte e unul extrem de auster. Un pat de fier, un fotoliu de piele și un birou. Pe masa de lucru se afla, inevitabil, un glob terestru.

42 de minute în gară, la Longueau

Când ne-am hotărât, împreună cu amicul Ioan Lascu, să-l vizităm pe Jules Verne la el acasă am consultat internetul și am aflat c-am putea-o face, operativ, între două trenuri. La dus, am luat un Intercites ce pleca din Paris Nord la ora 11 și 50 de minute. Am plătit, fiecare, câte 17 euro și 50 de cenți. La Amiens era prevăzut să ajungem la ora 13 și două minute. Chiar așa a și fost. Era ziua de 14 martie. Trenul cu care ne-am întors pleca din Amiens la ora 17 și 38 de minute și trebuia să ajungă la Paris la ora 18 și 56 de minute. Socoteala noastră din Capitala luminii nu s-a potrivit deloc cu cea dela Amiens. Trenul a oprit în stația Longueau și a stat acolo, inexplicabil, de la ora 17:48 până la ora 18:30. Am pierdut vremea în această stație din apropierea Amiens-ului vreme de 42 de minute. (Dacă trenul mai întârzie încă 133 de minute, stăteam cât a stat Geo Bogza la Mizil...) Ca să fim mai exacti (și mai dramatici) am putea spune că la Longueau puteam să ne pierdem și viața. Nimeni nu ne-a anunțat nimic. Doar „nașii” făceau naveta, în fugă, dintr-un capăt într-altul al trenului, transpirați ca niște hipopotami și foarte preocupați de ceva anume. Nu răspundeau la nicio întrebare. Apoi au venit Forțele speciale formate din bărbați înalți, cu brațe tari și înarmați până-n dinți. Și ei făceau naveta dintr-un vagon într-altul, uitându-se suspicios la toată lumea. În cele din urmă, ei au dat jos din tren două femei, una, cam pe la prima tinerețe, și o puștoaică. Bărbații le-au escortat până la duba care le aștepta în gară. Alții le cărau bagajele. Ne-am uitat atent pe fereastra vagonului. Erau chiar cele două femei din vagonul nostru, care se așezaseră, după mai multe ezitări, lângă toaletă și aproape de ușile automate. Aveau câteva bagaje de mână pe care nu le-au pus sus, în locul ce le era rezervat, ci le-au așezat la picioarele lor. Cea tânără întorcea, din când în când, privirea spre capătul opus, acolo unde ne-am așezat noi. De câteva ori privirile ni s-au intersectat și ni s-a părut că ar fi vrut să socializăm. Bine c-am fost timizi... Am aflat ulterior că Forțele speciale au dejucat, de fapt, un atac terorist. Longueau e o comună din departamentul Somme și are în vreo 5000 de locuitori. Numele localității vine de la antica Longua aqua. Dacă s-ar fi întâmplat vreo nenorocire, în Longueau erau disponibili doar patru medici generaliști și doi farmaciști. Dacă ar fi trebuit să-ți petreci, de voie, de nevoie, mai mult timp în zonă am aflat că în localitate ar exista, totuși, două puncte de interes: Biblioteca Jacques Prevert și Grădina Virtuozilor. După ce, în cele din urmă, trenul a plecat din stație, am luat biletul și am aflat, de pe verso-ul lui, că folosind TGV și INTERCITES poți beneficia de o garanție de voiaj. Condițiile le puteam afla în gară, de la agențiile de voiaj agreeate de Societatea Națională de Căi Ferate sau de pe site-ul snfc.com. Cum acasă, la noi, eram obișnuiți cu întârzieri mult mai spectaculoase, n-am cerut feroviarilor francezi nici o despăgubire pentru emoțiile pricinuite de cele două doamne inocente. Am meditat, inevitabil, tot restul drumului la rolul important al femeilor în viața lumii, în cea a

scriitorilor dar și în viețile călătorilor, al vizitatorilor și, în general, al celor care se îndeletnicesc cu literatura.

Les bonnes comptes font des bons amis/ Socotelile bune fac prietenii buni

În orice hotel din Paris găsești o groază de plante care te invită să vizitezi Capitala Luminii oferindu-ți informații extrem de utile pentru „City Guide, Culture, Shopping, Dining” precum și despre noutățile din târg („What new”). „Greater Paris” e unul dintre ele. E un magazin ilustrat, trimestrial, pus la dispoziția publicului în hoteluri, în punctele de informație turistică și are un tiraj de 250.000. Ghidul, bilingv, îți sugerează ce ar trebui să vezi, să știi și să faci în acest oraș extraordinar, indiferent că stai o zi sau o săptămână, dacă ești singur sau dacă ai ieșit cu iubita sau cu familia. Ofertele sunt amețitoare. În una din paginile ghidului se vorbește despre „Cea mai frumoasă amintire din Paris”. Să vizitezi Luvrul? Să urci în Turnul Eiffel? Să colinzi buticurile de pe Champs Elysees? Pentru numeroși turiști experiența cea mai interesantă s-a dovedit a fi alegerea numită „Discover Walks”. Anul trecut a avut un succes nebun. Sunt vizite în grupuri mici ghidate de parizieni get-beget. Toți acești ghizi vorbesc englezește pentru că americanii sunt cei care se dau în vânt după Paris. Sunt, deocamdată, cinci trasee care te poartă prin Montmartre („De la Moulin Rouge la Sacre Coeur”), „Marele locuri ale Parisului”, „Le Marais”, „Parisul secret și ascuns”, „Rive Gauche/ Cartierul Latin”. Vizitele ghidate sunt gratuite dar vizitatorii sunt foarte generoși la sfârșitul turului. Un astfel de ghid e un prieten care-ți arată orașul său, așa cum doar el l-a cunoscut. Fie ploaie, fie soare, ghidul te așteaptă la locurile indicate. Îl recunoști ușor: fiecare are, ca semn distinctiv, o vestă roz. „See Paris with a Parisian!”/ „Să vezi Paris-ul cu un parizian!” sau „Walk Paris with a native!”/ „Plimbă-te prin Paris cu unul care-i născut acolo!” În 2017 a fost ales „The best free tour in the world”. Eu am ales să văd Parisul cu un prieten din țară. Numele lui e Ioan Lascu, un fost concitadin, care a fost de foarte multe ori la Paris și care s-a dovedit a fi fost, toată săptămâna petrecută acolo, un ghid foarte informat. El m-a plimbat prin locuri pe care mi le-am dorit să le văd încă de când eram mic. Adică de pe vremea când buchiseam la „Pif le Chien” și a vedea, vreodată, Paris-ul era o probabilitate la fel de mică precum ar fi, azi, o vizită pe Marte în compania lui Elon Musk. C’est la vie...

Femeia, eterna poveste sau „11 fără neveste”

Jules Verne a părăsit larva Parisului ca să-și urmeze consoarta și să-i facă pe plac. Amiens-ul îi face o impresie bună și vrea să se implice plener în viața socială a orașului. Candidează pe lista socialiștilor și, din 1888, e ales consilier municipal. A fost reales încă de două ori. (Cu Academia Franceză a fost mult mai greu. A candidat, de câteva ori, fără succes. Nemuritor

a devenit doar ca scriitor...) O mare realizare a municipalității, în primul său mandat de consilier, a fost ridicarea Circului. Despre femei, Jules Verne nu are o părere prea bună. Raționamentul său e logic dar, formulându-l, a riscat să fie considerat un aprig misogin: „Femeile nu intervin niciodată în romanele mele pentru că ele vorbesc tot timpul și pentru că alții nu ar mai apuca să zică nimic”. Tânărul Verne a avut parte, în chestiunea maritală, numai de experiențe nefaste. El a făcut faimoase mai multe domnișoare pe care le-a iubit dar care au fost măritate de părinți, în ciuda voinței lor, cu persoane nepotrivite. Prima a fost verișoara sa, Caroline Tronson, de care era îndrăgostit lulea dar părinții ei nu credeau în viitorul lui și o dau după unul, Emile Dezaunay, cu 20 de ani mai bătrân. Au avut împreună cinci copii. Pentru Rose Hermine Grossetiere face o pasiune nebună. Și pe ea o mărită părinții cu un bogat proprietar cu vreo zece ani mai mare. Nici relația cu Laurence Janmar nu are un final fericit. Ea se mărită cu Charles Duverger. După atâtea eșecuri sentimentale fondează un club de celibatari intitulat „Onze sans femmes”/ „11 fără neveste”. Grupul este părăsit, cu timpul, de unii dintre fondatori care își lasă burlăcia pentru un tihnit trai conjugal. (Așa credeau ei dar aveau o scuză: erau și foarte tineri...) Verne intră în panică și îi scrie maică-sii că s-ar însura cu femeia pe care i-ar găsi-o și cu ochii închiși. „Alege-o tu, scumpa mea mamă, e cât se poate de serios!” În 1856, Auguste Lelarge, fost membru al clubului „Onze sans femmes” se însoară, la Amiens, cu d-ra Aimee de Viane și îl roagă pe bunul său prieten, Jules, să-i fie cavalier de onoare. La nuntă, el o cunoaște pe sora miresei, Honorine, o văduvă de 26 de ani și mamă a două fete, Valentine și Suzanne. Morel, soțul Honorinei, își dăduse duhul abia cu vreo zece luni în urmă. și, în epocă, doliul după bărbat trebuia respectat vreme îndelungată. Cei doi tineri nu mai au răbdare și se căsătoresc pentru că se iubeau. La început lui Jules îi plăcea că Honorine îl făcea să râdă dar a sfârșit prin a-l plictisi. „Singurul lucru care mă face fericit e atunci când scriu”. Verne avea motive întemeiate să spună asta: încă din 1840, la Paris, pana de găscă a fost înlocuită cu penița de oțel...

Victor & Jules. O paralelă dintr-un unghi predominant feminin

Pe când era tânăr, Jules Verne îl admira pe Victor Hugo și putea recita pe de rost pagini întregi din „Notre Dame de Paris”. Aceste exerciții de admirație romantică nu i-au fost deloc de folos și în viața sa sentimentală. Maestrul său a trăit o viață într-un permanent „ménage a trois”, cu nevasta și cu amanta sa oficială, actrița Juliette Druot. Asta fără a mai pune la socoteală și o groază de femei pasagere... Biografi scrupuloși au avut motive să creadă că, totuși, Jules Verne a avut, începând cu anul 1859, pe lângă nevastă, și o relație secretă cu Estelle Henin. Femeia era măritată dar soțul său lucra într-o localitate vecină și îi era lenșă să facă, zilnic, naveta. Jules îi făcea vizite Estellei, chiar la domiciliul ei dar relația s-a sfârșit destul de repede pentru că femeia s-a prăpădit la nașterea fiicei sale. Gurile rele zic că noua născută ar fi fost chiar fiica sa. Vorbe, vorbe, vorbe... Oficial, Jules Verne a avut un singur fiu, Michel, și s-a dovedit un tată extrem de exigent. Când a văzut că n-o scoate la capăt cu educația unicului său fiu, l-a internat într-o școală de corecție. Pedepsa a dat roade și, după moartea tatălui, Michel s-a îngrijit în mod exemplar de opera

(continuare în p. 31)